

Gemeenteraad : Bergen
Raadsvergadering : 17 juni 2021
Zaaknummer : BB21.00216
Voorstelnummer : RAAD210062
Commissie : Algemene raadscommissie
Commissiebehandeling : 3 juni 2021
Soort agendering : Ter bespreking
Agendapunt :
Team : Beleid en Vastgoed
Opsteller(s) : Melle de Jong
Telefoonnummer : 088 909 7929
Bijlagen: : 10

RAADSVOORSTEL

Onderwerp: Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord 1.0

Voorgesteld besluit

Uw raad besluit om:

- de RES 1.0 van de energieregio Noord-Holland Noord, voor zover deze betrekking heeft op het grondgebied van gemeente Bergen, vast te stellen en dat de RES 1.0 als resultaat uit het regionale proces ook namens gemeente Bergen wordt aangeboden aan het Nationaal Programma RES. Met als belangrijkste punten:
 - o De ambitie van de regio Noord-Holland Noord van 3,6 TWh als uitgangspunt te hanteren voor opwek in 2030 in de regio Noord-Holland Noord, en daarmee bij te dragen aan de landelijke opgave van 35 TWh hernieuwbare energie in 2030;
 - o De kaart met globale zoekgebieden voor opwek van grootschalige wind- en zonne-energie daarvoor als uitgangspunt te hanteren;
- de uitkomsten van de RES 1.0, die effect hebben op gemeente Bergen mee te nemen bij de uitwerking van de uitvoeringsinstrumenten voor omgevingsbeleid.

Geheimhouding Nee Ja

RAADSVORSTEL

INLEIDING

De energietransitie waar Nederland voor staat, is urgent en wordt breed gevoeld. We gaan ons elektriciteits- en warmteverbruik in toenemende mate verminderen door besparing en isolatie en de resterende energievraag halen uit hernieuwbare bronnen. Dit is nodig om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. Dit geldt niet alleen voor het elektriciteitsverbruik door de inwoners maar ook voor het verwarmen van woningen en bedrijfs- en kantoorgebouwen, het vervoer van personen en goederen en voor de energievraag en uitstoot door de industrie en de landbouw.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat 30 energieregio's in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstellen om gevolg te geven aan de Klimaatwet. Onze gemeente valt onder de regio Noord-Holland Noord (NHN). De energieregio's maken in de RES afspraken om in 2030 samen 35 terawattuur (TWh) aan grootschalige hernieuwbare elektriciteit op land opwekken. Ook wordt in de Regionale Structuur Warmte (RSW) toegewerkt naar het maken van afspraken over de inzet van regionale duurzame warmtebronnen.

Voor de RES geldt de volgende tijdslijn, zoals opgenomen in de landelijke '*handreiking regionale energiestrategie (okt 2019)*':

- 1 oktober 2020 opleveren concept-RES;
- 1 juli 2021 opleveren vastgestelde RES 1.0;
- 1 juli 2023 opleveren RES 2.0, tussentijds ijkmoment van de RES;
- 1 januari 2025 omgevingsvergunningen zon- en windprojecten zijn verleend;
- 1 juli 2025 opleveren RES 3.0, tussentijds ijkmoment van de RES;
- 1 januari 2030 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land is gerealiseerd.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Akkoord van Parijs

Over de energietransitie zijn nationaal en internationaal bindende afspraken gemaakt tijdens de Klimaatop van Parijs met bijna alle landen van de wereld. Het mondiale doel is de uitstoot van broeikasgassen zodanig terug te dringen dat de wereldwijde temperatuurstijging ruim beneden de 2°C blijft. Het streven is om onder de 1,5°C te blijven. Dat is in 2015 afgesproken tijdens de VN-klimaatop in Parijs.

Nationale Klimaatwet

In de [Klimaatwet](#), artikel 2, lid 1 tot en met 3, staan drie doelen:

1. Een vermindering van 95% (t.o.v. 1990) van de broeikasgasuitstoot in 2050.
2. Een vermindering van 49% (t.o.v. 1990) van de broeikasgasuitstoot in 2030.
3. 100% broeikasgas-neutrale elektriciteit in 2050

Dit betekent dat de gemeente zich moet inspannen om een bijdrage te leveren aan deze doelen.

Klimaatakkoord

In Nederland krijgt de energietransitie gestalte via de vastgestelde Klimaatwet en de concretisering van de afspraken die nodig zijn om de doelen te behalen, het Nederlandse Klimaatakkoord. Hierin staat vermeld dat elke regio een Regionale Energiestrategie dient op te stellen. Het hoofdstuk over de RES in het Klimaatakkoord vindt u [hier](#), vanaf bladzijde 222.

In het proces om te komen tot de RES 1.0 heeft de gemeente Bergen reeds een aantal besluiten genomen:

- Op 7 november 2019 heeft de gemeenteraad opdracht gegeven voor het opstellen van de RES NHN en kennis genomen van de *Startnotitie RES NHN*;
- Op 21 april 2020 heeft het college besloten de *concept-RES NHN* vrij te geven voor deelnemers en betrokkenen in het RES-proces, zodat zij door middel van een digitale consultatie in de periode van 24 april tot eind september hun reactie konden geven op de voorlopige concept RES-NHN;
- Op 18 augustus 2020 heeft het college ingestemd met de *concept-RES NHN*, en deze aan u voorgelegd voor het uiten van wensen en bedenkingen. Ook heeft het college ingestemd om de concept-RES NHN aan de bieden aan het Nationaal Programma voor doorrekening en advies;
- Op 24 september 2020 heeft de raad via een amendement haar 'wensen en bedenkingen' meegegeven aan het college;
- Op 15 december 2020 heeft het college de *Reactienota RES NHN* vastgesteld. Mede op basis hiervan hebben concretisering van de zoekgebieden plaatsgevonden om vrij te geven voor participatie.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

De RES 1.0 is een actualisatie, verdieping en concretisering van de concept-RES (april 2020). U heeft hierop als gemeenteraad uw wensen en bedenkingen ingebracht. Deze zijn in de RES 1.0 verwerkt, samen met ontvangen reacties en nadere onderzoeken. Deze hebben er toe geleid dat meerdere zoekgebieden niet zijn meegenomen of in een aangepaste vorm. Voor gemeente Bergen zijn er uiteindelijk drie zoekgebieden opgenomen, N9 Koedijk en N9 Koedijk-Zijpersluis (dit gaat om de gebieden tussen Schoorldam en Kogendijk/golfterrein Alkmaar) en 'zon rondom kernen' naast de generieke zoekgebieden 'zon boven parkeerplaatsen', 'zon op grote daken' en 'zon op geluidschermen'.

Uitkomsten proces

Het bod en de zoekgebieden van de RES zijn de uitkomst van een intensief participatieproces van de afgelopen twee jaar. Er is bottom-up verkend wat de mogelijkheden voor zonne- en windenergie op land zijn. Daarvoor is gesproken met gemeenten in de regio, provincie, waterschap, netbeheerders, inwoners, ondernemers, energiecoöperaties, woningcorporaties, onderwijsinstellingen, agrariërs en maatschappelijke organisaties op het gebied van natuur en milieu. Tijdens het proces tot aan de RES 1.0 zijn onderzoeken gedaan, scenario's verkend, effecten onderzocht, vele bijeenkomsten georganiseerd en gesprekken gevoerd over de (on)mogelijkheden van zonne- en windenergie op land in de regio.

Zoekgebieden

In hoofdstuk 7, Regio Alkmaar, van de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord 1.0 (zie bijlage) is een overzicht weergegeven van de opgenomen en afgevalen zoekgebieden voor de gemeente inclusief toelichting.

Het college heeft het voorstel van de gemeenteraad (bij haar wensen en bedenkingen van 24 september 2020) overgenomen om de voorgestelde windmolen in het zoekgebied langs de Hondsbossche Zeewering te wijzigen naar het zoekgebied 'wind/zon' langs het Noordhollandsch Kanaal ten noorden van Schoorldam waardoor dit zoekgebied niet meer is opgenomen op de kaart.

De Provincie heeft het belang ingebracht van gebieden die om verschillende redenen

beschermd zijn (beschermingsregimes). Dit betekent dat er geen mogelijkheden zijn voor ontwikkelingen met 'zon' of 'wind' in bijvoorbeeld NatuurNetwerk Nederland (Natura 2000 is hier een onderdeel van) of in de weidevogelkerngebieden. Daarnaast wordt er ook rekening gehouden met gebieden die onder de UNESCO werelderfgoedlijst vallen en daardoor beperkingen hebben.

Vanwege de beperkingen die weidevogelkerngebieden en historische zeeleipolders hebben vanuit het beleid van de Provincie is het zoekgebied 'wind/zon' langs het Noordhollandsch Kanaal uiteindelijk niet opgenomen.

Na de Concept-RES is voor het gebied Heilooër Zeeweg, de Hogedijk en Egmond Binnen (De Sammerpolder) in meerdere digitale bijeenkomsten ook verkend of er mogelijkheden waren voor 'zon'. Dit bollengebied van 89 hectaren geldt vanuit de Provincie geen hard beschermingsregime en is vanaf de weg niet zichtbaar. Uit de reacties van grondeigenaren en inwoners bleek er onvoldoende draagvlak te zijn dit gebied als zoekgebied voor te dragen en is om deze reden ook niet opgenomen in de kaart.

Overgebleven zoekgebieden in Bergen:

Samenvattend betekent dit dat het bod van Bergen zich beperkt tot de volgende zoekgebieden:

- Zoekgebied 2: zonneweides langs N9 Schoorldam;
- Zoekgebied 3: zonneweides langs N9 Kogendijk;
- Zoekgebied 29: zonneweides rondom de kernen;
- Generiek zoekgebied 'zon boven parkeerterreinen';
- Generiek zoekgebied 'zon op grote daken'.

De ambitie van de RES Noord-Holland Noord

Het proces van de RES heeft geresulteerd in de 45 zoekgebieden voor zonne- en/of windenergie zoals deze zijn opgenomen op de kaart van de RES 1.0:

- De zoekgebieden tellen op tot	1,50 TWh
- Bestaande opwek in de regio is	2,08 TWh
- De ambitie van Noord-Holland Noord komt daarmee op	3,6 TWh

RES is geen blauwdruk maar dynamisch document

Het RES-proces is dynamisch en de RES 1.0 geeft een tussenstand weer: het is een momentopname. In de [online RES-viewer](#) wordt de actuele stand van de zoekgebieden bijgehouden. In de verdere uitwerking van de zoekgebieden zal worden gezocht naar de meest optimale oplossingen, gezien vanuit draagvlak, ruimtelijke inpassing, relatie met andere opgaven en systeemefficiëntie. Hierdoor kunnen zoekgebieden worden aangepast, afvallen of worden toegevoegd. Als zoekgebieden afvallen of kleiner worden, dan blijft de ambitie van de regio in stand.

Naast de zoekgebieden in de RES, kunnen bottom-up nieuwe ideeën en initiatieven ontstaan om op land hernieuwbare energie op te wekken. Het is belangrijk om ook dergelijke initiatieven te onderzoeken en de (on)mogelijkheden te verkennen. Initiatiefnemers doen daarvoor een eerste verkenning naar de haalbaarheid (onder andere naar draagvlak, netinfrastructuur, ecologie en goede ruimtelijke inpassing). Nieuwe initiatieven worden (los van besluitvorming over de RES) voorgelegd aan raad of college. Na vaststelling worden ze meegeteld in de RES 2.0. Ook nieuwe technieken of innovaties kunnen een rol gaan spelen. Daarom wordt de RES iedere twee jaar geactualiseerd.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Het college biedt geen alternatieven, omdat de RES NHN 1.0 een regionaal document is. Wensen en bedenkingen van de raad op de concept-RES zijn reeds in de reactienota en de uitwerking naar de RES NHN 1.0 meegenomen.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

Regio Noord-Holland Noord

In het RES-proces van Noord- Holland Noord wordt interbestuurlijk samengewerkt tussen de 18 gemeenten, de provincie en het waterschap. De deelnemende overheden behouden daarin de eigen rol van het bevoegd gezag. Alle 18 gemeenteraden hebben opdracht gegeven tot het opstellen van de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord en ingestemd met de Startnotitie RES. Hiermee verloopt het proces in de BUCH-gemeenten op identieke en synchrone wijze. Het document wordt door de regio als geheel vastgesteld.

Regio Alkmaar

De RES kent een lokale invulling, participatie en vaststelling, maar kent op niveau van regio Alkmaar een duidelijke afstemming en – indien mogelijk – samenwerking. Dit betreft zowel de voorbereiding, de participatie en de ambtelijke en bestuurlijke afstemming. Het Regionale programmabureau RES NHN vervult een faciliterende rol naar de gemeenten toe en draagt zorg voor de afstemming op het niveau boven de regio Alkmaar tussen stakeholders, besturen en gemeentesecretarissen.

BUCH

Alle vier de BUCH gemeenten vallen onder de energieregio Noord-Holland Noord en hebben het proces in gezamenlijkheid doorlopen. Binnen de BUCH is er nauwe onderlinge ambtelijke afstemming. Zo waren inwoners van de buurgemeenten die ook belang bij hadden bij een zoekgebied uitgenodigd voor de participatiebijeenkomsten.

RISICO'S

Juridische risico's

- Juridische status RES: De in de RES 1.0 gemaakte afspraken krijgen pas een juridische status als deze worden uitgewerkt en vastgesteld in omgevingsrechtelijke instrumenten (het omgevingsbeleid). Er is daarom geen mogelijkheid tot beroep en bezwaar op de RES;
- MER-plicht: de RES is niet plan-mer-plichtig op grond van het Nederlandse recht. Er is nog geen jurisprudentie of de RES op grond van de Europese Strategische Milieu Beoordeling (SMB-Richtlijn) mer-plichtig is. Daarom heeft de energieregio deelgenomen aan een landelijke pilot en is op basis van de concept-RES NHN advies gevraagd aan de 'Commissie voor de MER', om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de vereisten van een plan-mer, zonder deze formeel te doen. In het katern 'MER en milieueffecten' wordt hier dieper op ingegaan;
- Verdrag van Aarhus: er is geen jurisprudentie wat betreft de inspraakverplichtingen voor de RES volgens het Verdrag van Aarhus. In het katern 'RES-proces: van startnotitie tot RES 1.0' is beschreven wanneer en op welke manier participatie is georganiseerd tijdens het RES-proces;
- De ontwikkeling en realisatie van energieprojecten is mede afhankelijk van de deelname door eigenaren van de gronden;
- Als er onvoldoende draagvlak is van omwonenden en andere belanghebbenden kan dit leiden tot vertraging of afstel van plannen.

FINANCIËN

Kosten RES-proces

Het budget voor het regionale RES-proces en de ondersteuning door de programmaorganisatie RES NHN is tot de RES 1.0 geborgd door een landelijke en provinciale bijdrage. Het is de wens van de betrokken overheden om de regionale ondersteuningsstructuur voor de RES voort te zetten tot aan 2025. Hiervoor wordt een regionaal uitvoeringsprogramma opgesteld en indien nodig wordt hierbij een dekkingsvoorstel opgenomen. De invulling hiervan is mede afhankelijk van een rijksbijdrage voor het vervolgproces. Een besluit over een rijksbijdrage is aan het nieuwe kabinet en wordt niet eerder dan in de tweede helft van 2021 verwacht. Eind 2021 wordt een besluit genomen over het regionaal uitvoeringsprogramma. (Zie [hier](#) het bericht over kamerbrief over de continuering van de ondersteuning RES-proces).

Extra uitvoeringslasten gemeenten

Daarnaast is voor de uitvoering van het Klimaatakkoord uitvoeringsbudget nodig voor gemeenten, provincies en waterschappen. Dit is voor de komende drie jaar geraamd op 1,8 miljard euro. Dat adviseert de Raad voor het Openbaar Bestuur in het advies Van Parijs naar praktijk. De uitvoeringslasten voor gemeenten komen neer op circa € 600 miljoen per jaar. Een besluit hierover is net als het besluit over een Rijksbijdrage voor het RES-proces aan het nieuwe kabinet. (De link naar het ROB-advies vindt u [hier](#)).

DUURZAAMHEID

Duurzaamheid is inherent aan de RES als onderdeel van energietransitie en klimaat.

PARTICIPATIE

Participatie voor concept-RES januari 2020

Begin 2020 is er een Lokaal Scenario Atelier georganiseerd in De Blinkerd in Schoorl waar rond de 60 deelnemers aanwezig waren. Hiervoor zijn lokale en regionale belangenorganisaties en geïnteresseerden uitgenodigd. De uitkomsten van de Lokale Scenario Ateliers zijn gebruikt om voor onze regio de concept RES NHN op te stellen.

Rondom specifieke onderwerpen zijn daarnaast thematafels georganiseerd. Uit de verschillende thematafels zijn aanbevelingen en handreikingen voortgekomen (zie de bijlage Katern Thematafels). Daarnaast zijn samenwerkingsverbanden ontstaan tussen betrokken partijen die meedenken en meedoen, zoals de [Coalitie Duurzame Energie](#), de [Participatiecoalitie Noord-Holland](#), de samenwerking tussen NMF en het Economisch Forum (van Kaart naar Vaart), samenwerkingen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt en concrete initiatieven van samenwerkende boeren. Verder zijn de uitkomsten van het RES-proces besproken in de adviescommissie Overleg Landelijk Gebied Bergen. De reacties waren daar verdeeld. Enerzijds worden de landschappelijke kwaliteiten benadrukt. Anderzijds zijn er partijen die ruimte zien op gronden waar draagvlak is bij eigenaren.

Reactienota

Na het publiceren van de concept-RES NHN konden eerdere deelnemers van bijeenkomsten en andere betrokkenen via een digitale consultatie reageren op de concept-RES. In de periode van 24 april tot eind september hebben zij hun reactie kunnen geven. Hieruit kwam naar voren dat men vond dat zon boven parkeerterreinen de natuurwaarde niet zou moeten aantasten en over het algemeen rekening gehouden zou moeten worden met natuur en landschap. Men zag daarnaast ook liever geen zogenaamde 'megaturbines'.

Vervolgbijeenkomsten februari 2021

Mede naar aanleiding van de motie 'gedragscode Zon op Land' is besloten in de participatie ontwerprichtlijnen mee te nemen in de visualisaties. Ten aanzien het punt '50% participatie in eigenaarschap' is op niveau van regio Alkmaar besloten dit onderwerp breder te benaderen en dit na de zomer regionaal, regio Alkmaar, uit te werken.

Tijdens deze digitale bijeenkomst met 130 deelnemers kwamen een aantal zaken naar voren. Zon boven parkeerterreinen werd door een overgrote meerderheid omarmd en zonneweiden tegen de kernen aan werd ook als een optie gezien. Voor zon op bollengrond bij de Sammerpolder bleek uit de bijeenkomst weinig draagvlak te bestaan. Voor een belangrijk deel van de respondenten, namelijk die van de Kanaaldijk (oostzijde NH-kanaal), vallen binnen een deel van het zoekgebied die onder het kanaaldijkje liggen. Zij kijken voor een goed deel over de zoekgebieden heen. Het is uit oogpunt van het verhogen van de aanvaardbaarheid van belang de landschappelijke inpassing bijzonder de aandacht te geven. Tegelijkertijd kijkt de gemeente naar het optimaliseren van het gebruik van de oppervlakte van de zoekgebieden, zodat op die wijze tot een compensatie kan worden gekomen. Nu wordt het rekenpercentage van 25% aangehouden. Gemeente Bergen streeft naar 50% en indien mogelijk naar meer.

Participatie regio Alkmaar

In de twee regionale en acht lokale participatiebijeenkomsten in regio Alkmaar hebben circa 1000 belanghebbenden de visualisaties van de kansrijke zoekgebieden gezien en meegepraat over de verschillende zoekgebieden. De lokale participatiebijeenkomsten binnen regio Alkmaar waren vrij toegankelijk voor inwoners, ondernemers en andere stakeholders om uitgebreider in te gaan op, en te participeren over de gemeentelijke zoekgebieden. Regio Alkmaar is met deze aanpak en door het gebruik van de visualisaties een van de voorlopers in de RES-regio's.

In het kader 'RES-proces: van startnotitie tot RES 1.0' is een uitgebreide beschrijving van het doorlopen participatieproces in NHN opgenomen.

Communicatie

De website en nieuwsbrief van de energieregio NHN zijn het centrale communicatiemiddel. Op de website zijn alle documenten gepubliceerd, waaronder de startnotitie, fotodocumenten, scenario's, concept-RES en de reactienota. De RES 1.0 NHN is na het collegebesluit op 21 april 2021 openbaar gemaakt en gepresenteerd tijdens een brede (online) informatiebijeenkomst. U kunt hier kennis van nemen via [RES – Noord-Hollandse Energie Noord \(energieregionhn.nl\)](#) of [RES Downloaden – Noord-Hollandse Energie Noord \(energieregionhn.nl\)](#). [U kunt zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief.](#) Na het raadsbesluit zal er een persbericht worden uitgezet.

Participatie stopt niet bij de RES 1.0, maar blijft doorlopen richting de RES 2.0 én zal op (lokaal) projectniveau uitgevoerd worden. Het is aan initiatiefnemers om onder regie van de gemeente samen met belanghebbenden de zoekgebieden verder uit te werken. Lokale participatie is daarin een gezamenlijke verantwoordelijkheid, en sluit aan op wat overheden rond participatie moeten regelen (in de geest van de Omgevingswet).

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

De verdere stappen voor concretisering zijn nu:

- Inrichten van een online 'storymap' waarin alle processtappen en achterliggende documenten op een heldere en voor iedereen toegankelijke manier wordt gepresenteerd;
- Opname van de zoekgebieden in omgevingsplannen van de gemeente en, indien nodig, het ontwikkelen van de hierbij horende beleidskaders. Dit om een integrale afweging tussen de verschillende gemeentelijke opgaven te kunnen maken en te komen tot slimme combinaties van ruimtegebruik;
 - Omdat dit kader stellende besluiten betreft worden deze aan u voorgelegd.
- Faciliteren in ontwikkelen van randvoorwaarden of beleid voor initiatiefnemers van duurzame opwek om het streven naar 50% financiële participatie / lokaal eigendom te borgen;
- Het RES-traject kent een doorlooptijd tot 2030. Elke twee jaar vindt er een actualisatie van de RES plaats, waarbij de RES wordt gemonitord, geactualiseerd en weer wordt vastgesteld door de raden (RES 2.0 en verder);
- Daarnaast wordt er een plan gemaakt voor een regionaal uitvoeringsprogramma, waarvoor na de zomer input bij u wordt opgehaald.

Het raadsbesluit reikt voor wat betreft de kaarten alleen over het grondgebied van uw gemeente. De in de RES 1.0 gemaakte afspraken worden, met inachtneming van de door u mogelijk ingediende moties en/of amendementen, door het college uitgewerkt en vastgesteld in de uitvoeringsinstrumenten van het gemeentelijk omgevingsbeleid, zoals de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning(en). Besluiten over zoekgebieden worden meegenomen in de verdere uitwerking van zoekgebieden, in de kaart van de [RES-viewer](#) verwerkt en ook in het gebiedspaspoort van het betreffende zoekgebied (gebiedspaspoorten zijn in te zien in de RES-viewer).

Wijzigingen in het RES-document kunnen niet eerder dan in de RES 2.0 worden verwerkt. De RES 1.0 wordt op 9 juli 2021, samen met eventuele moties en amendementen in bijlage 4, aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving voor doorrekening.

BIJLAGEN

- Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord 1.0.
In te zien of te downloaden op www.energieregionhn.nl/res-downloaden;
- Overige documenten (hierover vindt geen besluitvorming plaats):
 - Kaarten Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord;
 - Notitie ruimtelijke inpassing zoekgebieden deelregio Alkmaar;
 - Netimpactanalyse Netbeheerders;
 - Katern: Thematafels;
 - Katern: Rollen, beleidskaders en instrumenten overheden;
 - Katern: RES-proces, van startnotitie tot RES 1.0;
 - Katern: Innovatie;
 - Katern: MER en milieueffecten;
 - Katern: Energie-infrastructuur;

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

- Er is een openbare [online RES-viewer](#) ingericht waarop de actuele situatie van de zoekgebieden kan worden bekeken. Elk zoekgebied in de RES-viewer heeft een 'gebiedspaspoort'. (zie 2.1 van document RES NHN 1.0).
- Zie [hier](#) de kamerbrief over de continuering van de ondersteuning RES-proces;
- De link naar het ROB-advies vindt u [hier](#).

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

mr. M.N. (Martijn) Schroor
secretaris

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel
burgemeester